

U-LEAD

З ЄВРОПОЮ

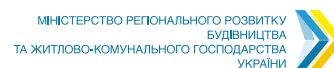
Група радників з впровадження державної регіональної політики в Україні Програми «U-LEAD з Європою»

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

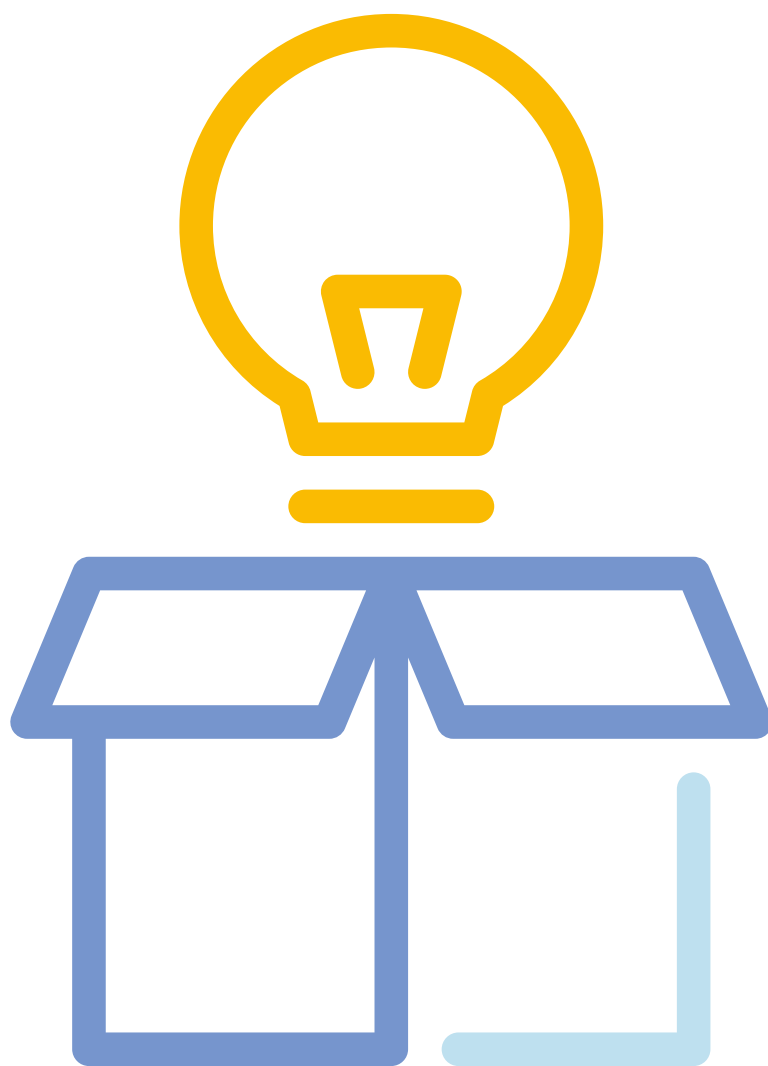
Регіональний розвиток України

січень-вересень 2017

ЗАГАЛЬНІ ТРЕНДИ

Загальними трендами 2017 року що впливали на Україну в цілому та регіональний розвиток зокрема були такі:

- ▶ Певна стабілізація економічної ситуації, деяке зростання ВВП та поживлення окремих галузей економіки України;
- ▶ Продовження війни на Сході, її дестабілізаційний вплив на решту України, як економічного, так і політичного та соціального характеру;
- ▶ Продовження процесів добровільного об'єднання територіальних громад та поява нових особливостей у цих процесах;
- ▶ Проведення низки заходів національного рівня, присвячених питанням регіонального розвитку та децентралізації.

Певна стабілізація економічної ситуації, деяке зростання ВВП та поживлення окремих галузей економіки України на фоні шокової ситуації 2014 року

За даними Державної служби статистики протягом першого півріччя 2017 року Україна мала стійке зростання ВВП в межах 2,3–25% на квартал.

В структурі ВВП зростає частка заробітної плати, що, разом із зміною структури зарплат по їх розміру може свідчити про певну детінізацію зарплат, а отже й економіки в цілому.

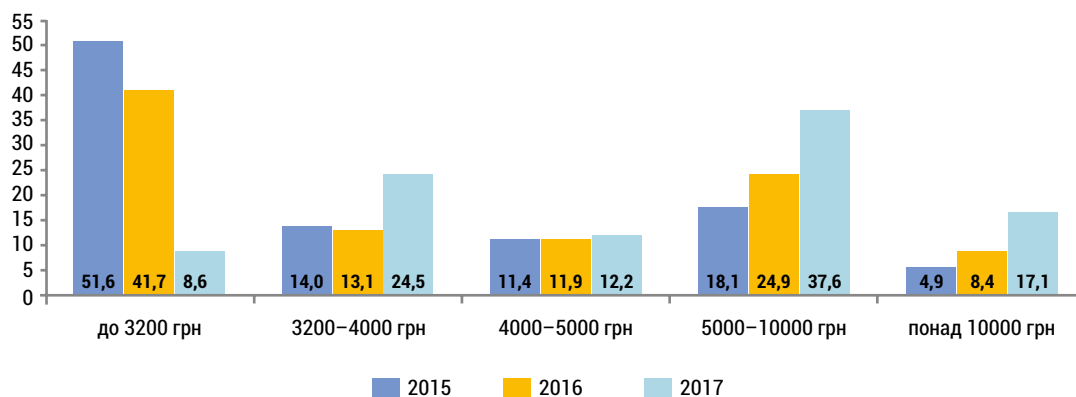
ВВП за категоріями доходу у II кварталі 2017 року

	млн грн	% до підсумку
Валовий внутрішній продукт	656 977	100,0
Оплата праці найманих працівників	289 669	44,1
Податки за виключенням субсидій на виробництво та імпорт	105 250	16,0
Валовий прибуток, змішаний дохід	262 058	39,9

Структура ВВП за категоріями доходу, %

Структура заробітної плати в Україні виходячи з її розміру

Як видно із малюнка, значно збільшилась кількість працівників, що отримують зарплати в сегменті від 5 до 10, і понад 10 тисяч гривень. Максимально скоротилась кількість працівників, що отримують менше 3200 гривень.

Основі сектори економіки

Хоча ключові сектори економіки – промисловість та сільське господарство не показують в 2017 році позитивної динаміки до зростання.

Індекси промислової продукції в Україні (джерело ДСС)

	жовтень 2017 до		січень-жовтень 2017 до січня-жовтня 2016
	вересня 2017	жовтня 2016	
Промисловість	106,9	100,4	99,8
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	100,4	91,9	93,7
Переробна промисловість	108,1	105,7	103,8
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	114,0	92,4	94,1

Індекси сільськогосподарської продукції (джерело ДСС)

	До попереднього року	1990=100
2010	98,6	69,1
2011	120,2	83,0
2012	96,1	79,8
2013	113,6	90,7
2014	102,2	92,6
2015	95,2	88,2
2016	106,3	93,8
2017 січень-жовтень	97,7	x

Як видно із малюнку, не зважаючи загалом на досить непогані показники зростання с/г виробництва за останні роки, Україна ще так і не вийшла на обсяги 1990 року. В першу чергу це пояснюється кардинальною зміною структури агровиробництва, а саме тотальним переважанням рослинництва над тваринництвом, що в свою чергу створює проблеми із зайнятістю сільського населення.

Протягом 2016–17 років намітилось зростання у капітальних інвестиціях та житловому будівництві.

Індекси зростання капітальних інвестицій в Україні

	млн грн	у % до відповідного періоду попереднього року
2015		
січень-березень	44741,7	85,2
січень-червень	98724,6	90,8
січень-вересень	160722,6	94,0
січень-грудень	251154,3	98,3
2016		
січень-березень	51591,7	100,7
січень-червень	119842,8	109,6
січень-вересень	204450,1	116,4
січень-грудень	326163,7	118,0
2017		
січень-березень	64754,4	121,4
січень-червень	155085,1	122,5
січень-вересень	259545,0	120,7

Після суттєвого зниження капітальних інвестицій та житлового будівництва в 2014 році, в 2015 році тут почалось певне пожвавлення. Якщо ж порівнюючи ці цифри пам'ятати, що Україною втрачено 10% її території та населення, цифри зростання будуть виглядати значно більш переконливо. Правда на цьому фоні варто бачити і регіональні відмінності, які є досить значними, але про це буде сказано далі.

Україна покращила умови щодо регулювання початку та завершення будівництва. Україна увійшла в ТОП-40 рейтингу легкості ведення бізнесу Doing Business-2018 за показником «Отримання дозволів на будівництво», покращивши свою позицію з 140 місця до 35-го серед 190 країн світу (goo.gl/yWiU4c).

У Львівській області з'явилося 7021 робоче місце, а Київська область збагатилася лише 3 630 робочими місцями.

Прийняття в експлуатацію житла

	тис. м ² загальної площі	у % до відповідного періоду попереднього року
2016		
січень-березень	1839	113,5
січень-червень	3291	99,3
січень-вересень	5675	93,1
січень-грудень	9367	84,8
2017		
січень-березень	2009	109,3
січень-червень	5139	156,2
січень-вересень	6889	121,4

Повернення іноземних інвесторів

Після подій зими 2013-14 року, початку війни на Донбасі, з України почався масовий відтік іноземних інвесторів. Негативна тенденція відтоку інвестицій виглядає подоланою і намітилась тенденція до їх нового зростання.

Україна стає привабливою для інвесторів

У період з лютого 2014 по липень 2017 року іноземні компанії інвестували в 136 українських проектів всього 3,3 млрд доларів. Серед областей лідерами виглядають:

Прямі іноземні інвестиції в Україну, млн дол. США

2010	6377,1
2011	2827,6
2012	3507,7
2013	1598,7
2014	-12978,6
2015	-4570,9
2016	1501,0
2017	2215,8
січень-вересень	

дають: Київська – 687 млн євро, Львівська – 658 млн євро, Одеська – 596 млн євро. Ці інвестиції є дещо різними щодо соціального ефекту.

нішньому – ред.) додатку, ми прогнозували зростання до 2,9% на нинішній рік, а тепер – це 2%. Отже, різниця становить приблизно 0,9% ВВП», – зазначив представник місії МВФ в Україні Рон ван Роден, у відповідь на прохання оцінити втрати економіки України через конфлікт на Донбасі.

Він пояснив, що частина цього скорочення пов'язана з прямими втратами Україною компаній, які працювали на окупованій території. Крім того, за його словами, деякі українські підприємства, такі як металургійні комбінати та електростанції не зможуть отримувати ресурси з Донбасу, в тому числі, коксове вугілля. Тепер вони повинні шукати інші ресурси постачання (goo.gl/GniX7R).

«Борючись за повернення територій, ми могли і навіть мусили здійснювати товарний обмін з нашими заводами, тими, які змогли залишитися у правовому полі України. Вони платили податки Українській державі, вони були зареєстровані в українських органах реєстрації, вони виплачували заробітну платню в гривнях,

через банківські рахунки, що унеможливило будь-яке надходження коштів до сепаратистських угруповань. Блокадники добились того, створили для цього підґрунтя, щоб підприємства були захоплені, конфісковані, пограбовані. І ми не маємо жодного права приймати продукцію від підприємств, які тепер захоплені бойовиками» – з виступу Президента України 20.03.2017 на засіданні Ради регіонального розвитку (goo.gl/887JYn).

Проте ключовою проблемою, яка стала ще більш жорсткою, після припинення виробничих зв'язків з непідконтрольними територіями стало їх ще більше віддалення від решти України, по суті їхнє входження в систему російської економіки, соціального та культурного простору.

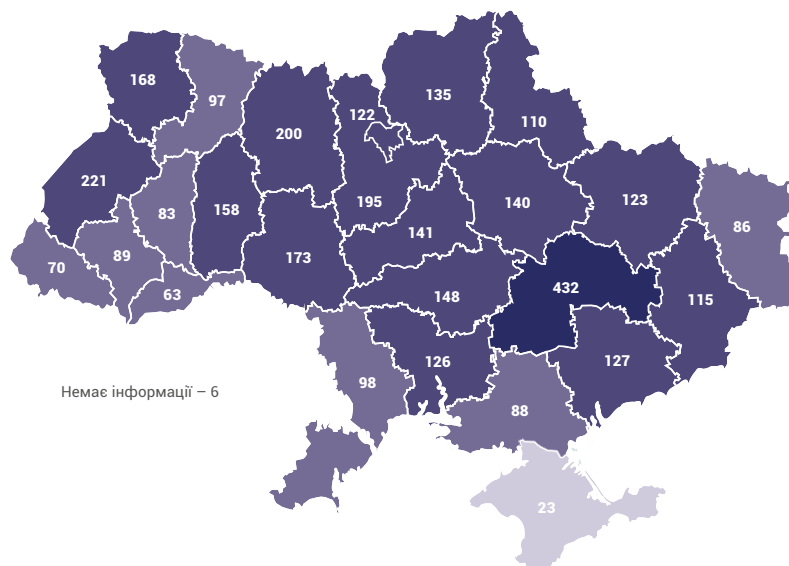
Виглядає, що поки що в Україні відсутнє якесь системне бачення майбутнього розв'язання проблеми окупованих територій. Конструктивного дискурсу тут не відбувається, а проблема використовується у контр продуктивних політичних баталіях.

Прямі втрати людей на війні у Донбасі

Станом на 15 серпня 2017 року, за даними ООН, з початку конфлікту на Донбасі у квітні 2014 року зафіксовано 10225 вбитих і 24541 поранених осіб в результаті бойових дій. Це число включає українських військовослужбовців, членів проросійських збройних груп, і цивільне населення (goo.gl/3cZABg).

Зараз створено інтерактивну карту (goo.gl/zZKmbk) загиблих українських військових на Донбасі з прив'язкою до їх місця народження. Всі українські регіони представлені на цій карті, що свідчить про загальнонаціональний вплив війни на всю країну.

Загиблі військові на Донбасі, за місцем народження (Джерело – Слово і діло)

Вимушені переселенці

Війна на Сході привела і до величезної вимушеної міграції всередині країни. Пік чисельності внутрішньо переміщених осіб (ВПО) або вимушених переселенців в Україні припав на початок 2016 року і досягав 1 800 000 осіб, протягом 2017 року їх чисельність дещо зменшилась.

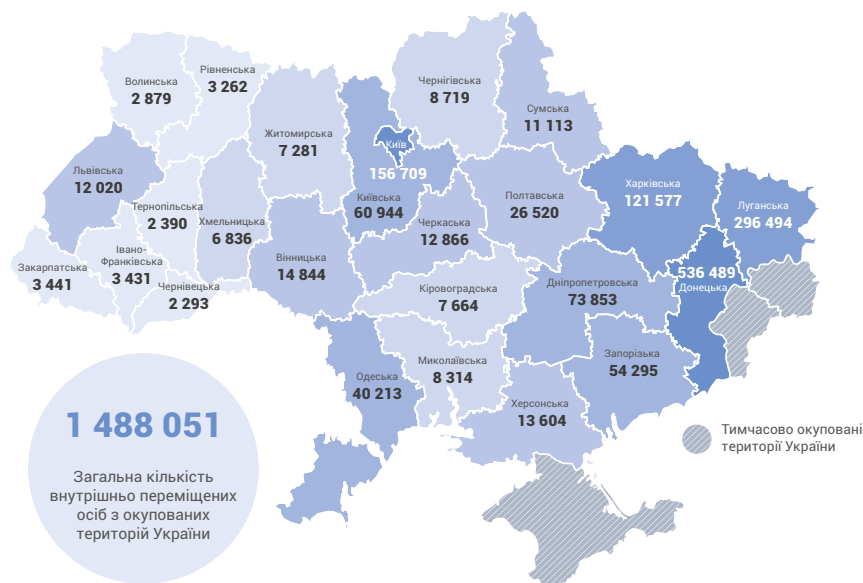
Розселення ВПО по регіонах України є вкрай нерівномірним, що суттєво впливає не тільки на економічну, а й соціальну ситуацію у громадах, де кількість ВПО

є досить значною у порівнянні з місцевим населенням.

Станом на 11 грудня 2017 року, за даними структурних підрозділів соціального захисту населення обласних та Київської міської державних адміністрацій, взято на облік 1 487 455 переселенців або 1 212 580 сімей з Донбасу і Криму.

Станом на 11 грудня 2017 року отримувачам допомоги із числа ВПО профінансовано 2 579 941 тис. гривень (goo.gl/VEPUoT).

Розміщення ВПО регіонах України (Джерело – Слово і діло)

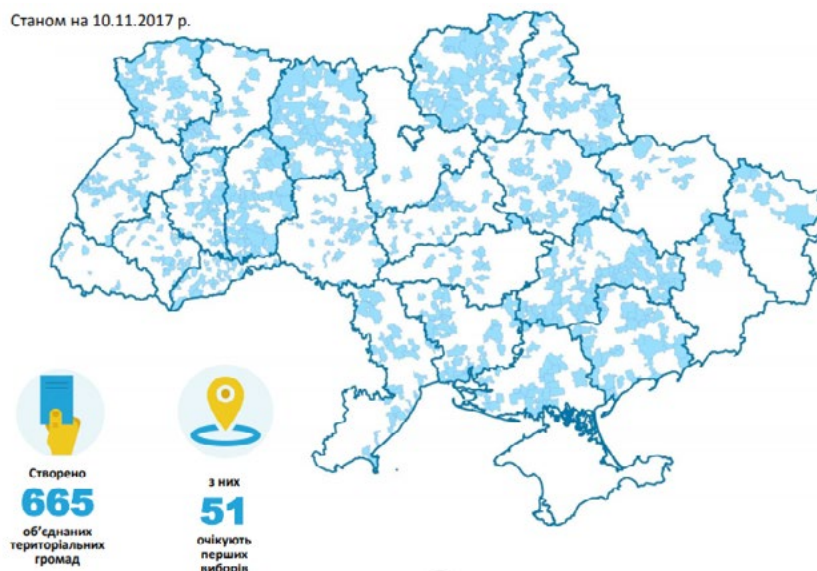
goo.gl/Lrzddb

Продовження процесу добровільного об'єднання територіальних громад

Впродовж 2017 року процеси утворення нових спроможних територіальних гро-

мад на основі добровільного об'єднання територіальних громад активно продовжувались. Кількість новоутворених ОТГ на початку року складала 366, на кінець року їх число зросло майже на 300 одиниць.

Карта – ОТГ за регіонами України (Джерело – Мінрегіон)

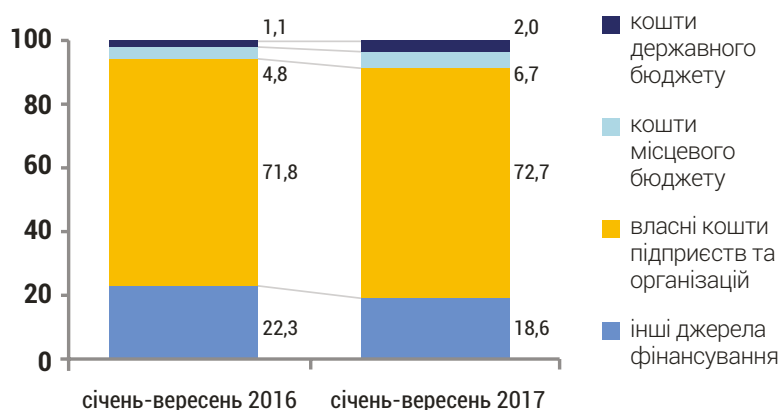

goo.gl/yhbbo6

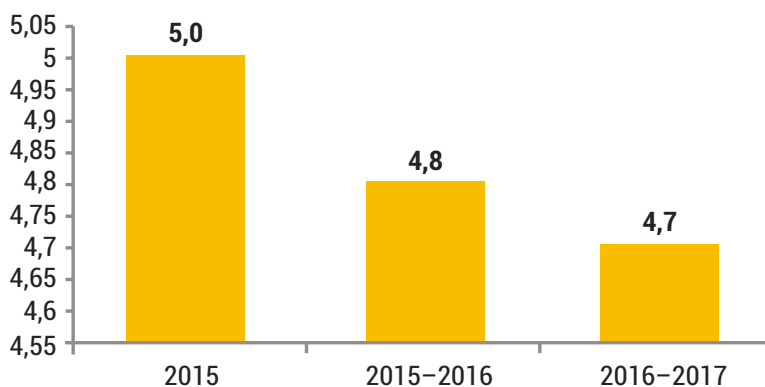

В 2017 році тенденція на створення ОТГ із незначної кількості територіальних громад продовжувалась, хоча середня чисельність населення в ОТГ зросла у порівнянні з 2016 роком.

Структура капітальних інвестицій (джерело – ДСС)

Середня кількість територіальних громад, що об'єднались в ОТГ (Джерело – Мінрегіон)

ОТГ стали важливим елементом розвитку у територіях, їх активна участь у інвестуванні в інфраструктуру за рахунок реалізації субвенції на формування інфраструктури територіальних громад, а також власних бюджетів, привела до значного зростання частки у капітальних інвестиціях місцевих бюджетів.

Рада регіонального розвитку

Рада регіонального розвитку, як консультативно-дорадчий орган створена на підставі Указу Президента України від 21 квітня 2015 року

№ 224/2015. Метою Ради визначено «сприяння налагодженню ефективної взаємодії державних органів з органами місцевого самоврядування у питаннях напрацювання оптимальної моделі розвитку місцевого самоврядування, територіальної організації влади, здійснення реформ у сфері децентралізації управління регіональним розвитком, вирішен-

ня проблемних питань життєзабезпечення регіонів» (goo.gl/2MbQYB).

Впродовж 2017 року відбулось два засідання Ради, 20 березня та 24 жовтня 2017 року. На обох засіданнях виступив Президент України П. Порошенко.

Ключовими тезами, озвученими Президентом на засіданні Ради 20 березня були: недопущення анархії, боротьба з корупцією, продовження децентралізації. На засіданні 24 жовтня основний акцент було зроблено на залучення інвестицій та продовження децентралізації.

РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР

Протягом 2017 року (за періоди, де уже є статистична звітність – 6, 9 місяців) можна певним чином оцінити ситуацію соціально-економічного розвитку окремих регіонів.

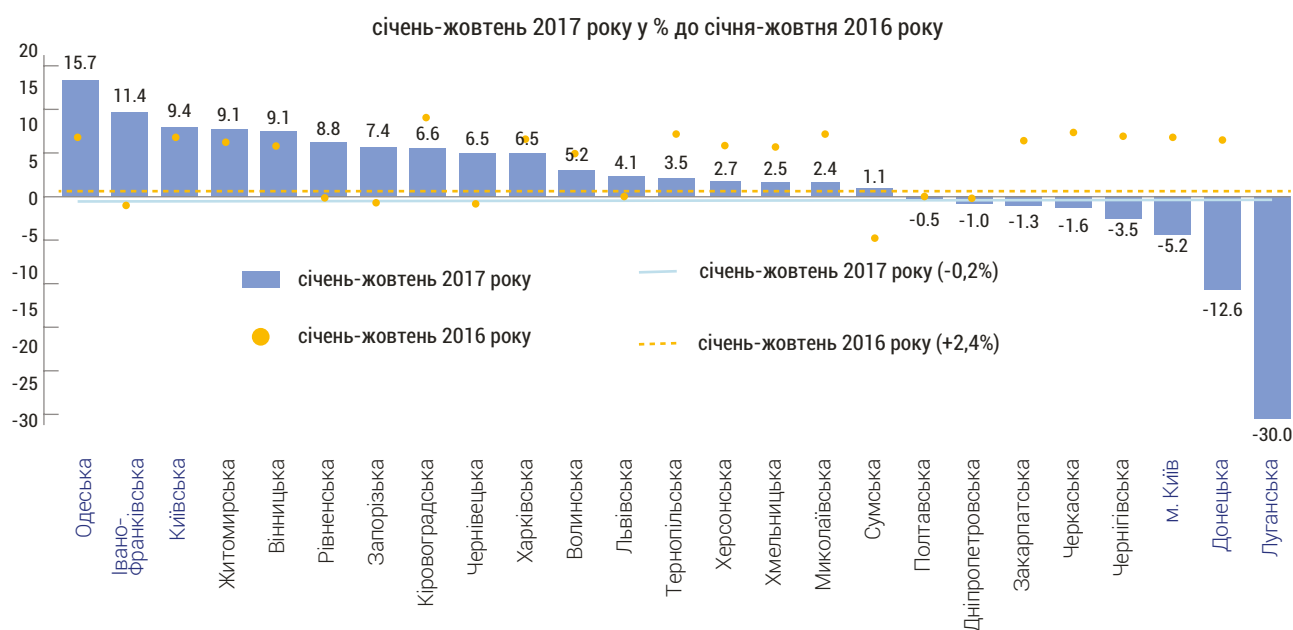
Для цього в Україні готуються центральними органами виконавчої влади аналітичні чи моніторингові огляди – Міністерством економічного розвитку та торгівлі (goo.gl/Vrdzkh) (МЕРТ) та Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства (goo.gl/8JJrsM) (Мінрегіон).

Проте ці огляди є досить обмеженими за показниками, які розглядаються.

Виходячи із загальних трендів соціально-економічного розвитку України, подібні тренди співпадають у більшості регіонів. Але є регіони, ситуація у яких є ускладненою і в перше чергу це Донецька та Луганська області, частина територій яких окупована, а території у зоні розмежування є дуже ризикованими для підприємництва і для проживання.

Промисловість

Темпи приросту-зменшення промислової продукції (джерело – МЕРТ)

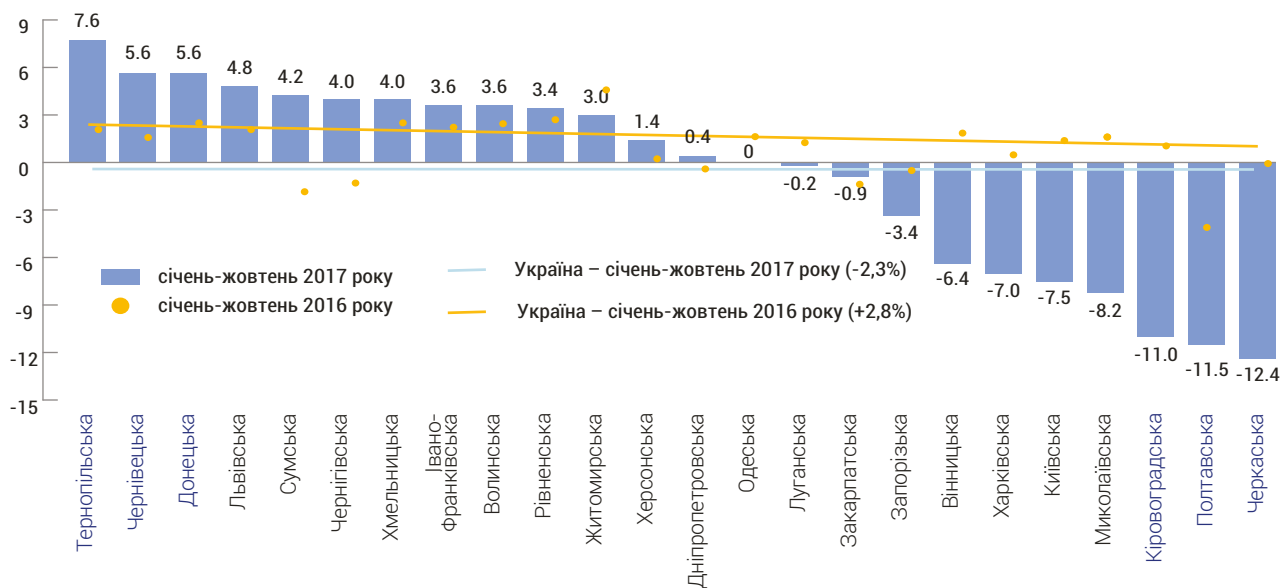
Як видно із малюнку, найбільше падіння промислового виробництва зафіксовано у Донецькій та Луганській областях. Це пояснюється в першу чергу втратою контролю на промисловими об'єктами на окупованих територіях після «блокади», а також зменшенням поставок сировини з цих територій.

Досить високий рівень порівняння з базою 2016 року, на фоні дещо нижчого врожаю зернових у основних регіонах-виробниках зерна чи не вперше за останні роки призвів до низького рівня приросту продукції с/г. Правда на цьому фоні має місце зростання експорту переробленої с/г продукції.

Сільське господарство

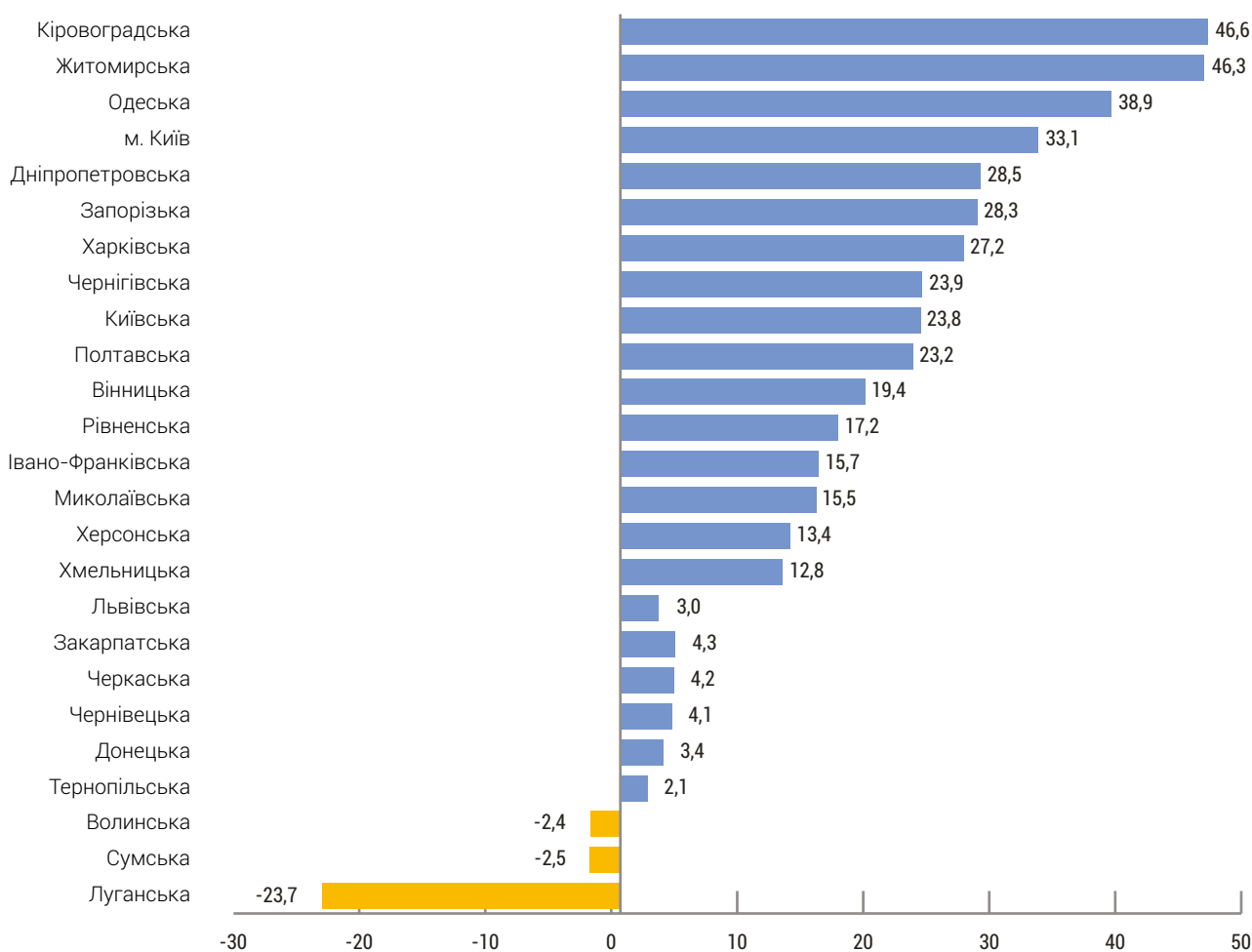
Темпи приросту-зниження сільськогосподарського виробництва (Джерело – МЕРТ)

січень-жовтень 2017 року у % до січня жовтня 2016 року

Будівництво

Темпи приросту-зниження продукції будівництва (джерело – Мінрегіон)

Загалом будівельна галузь демонструвала непогані результати. Провальною виглядає ситуація у Луганській області і це можна певним чином пояснити, нетиповою виглядає ситуація на Волині, адже у цій області традиційно будується досить багато житла з розрахунку на 1000 осіб.

Важливим показником регіонального розвитку є показники житлового будівництва по регіонах, адже практично все це будівництво ведеться за кошти фізичних осіб.

Прийняття в експлуатацію житла по регіонах

	Прийнято в експлуатацію загальної площі житла у січні-вересні 2017 тис.м ² загальної площі	Населення, тис осіб	м ² /1000 осіб
Україна	6889,3	42434,77	162,3
Вінницька	248,3	1579,471	157,1
Волинська	257,4	1039,383	247,5
Дніпропетровська	250,5	3237,068	77,4
Донецька	33,2		
Житомирська	107,0	1234,035	87
Закарпатська	290,4	1257,972	231
Запорізька	73,1	1726,611	42,5
Івано-Франківська	425,9	1378,593	308,6
Київська	1233,0	1748,370	704,5
Кіровоградська	32,4	959,261	34,1
Луганська	12,9		
Львівська	572,3	2531,445	226,2
Миколаївська	59,1	1142,538	51,75
Одеська	511,3	2382,420	214,8
Полтавська	177,1	1416,924	125
Рівненська	313,2	1161,489	270
Сумська	77,0	1096,882	70
Тернопільська	224,5	1053,803	213,2
Харківська	244,9	2698,177	91
Херсонська	40,9	1049,202	39
Хмельницька	275,3	1277,044	216
Черкаська	103,2	1223,088	177,3
Чернівецька	137,4	906,837	152,5
Чернігівська	95,6	1023,271	93,4
м.Київ	1093,4	2931,347	373

Найбільше житла за січень-вересень 2017 року ввела в експлуатацію Київська область 704,5 м² на 1000 населення, найменше Кіровоградська – 34,1, асиметрія – 20,65 разів!

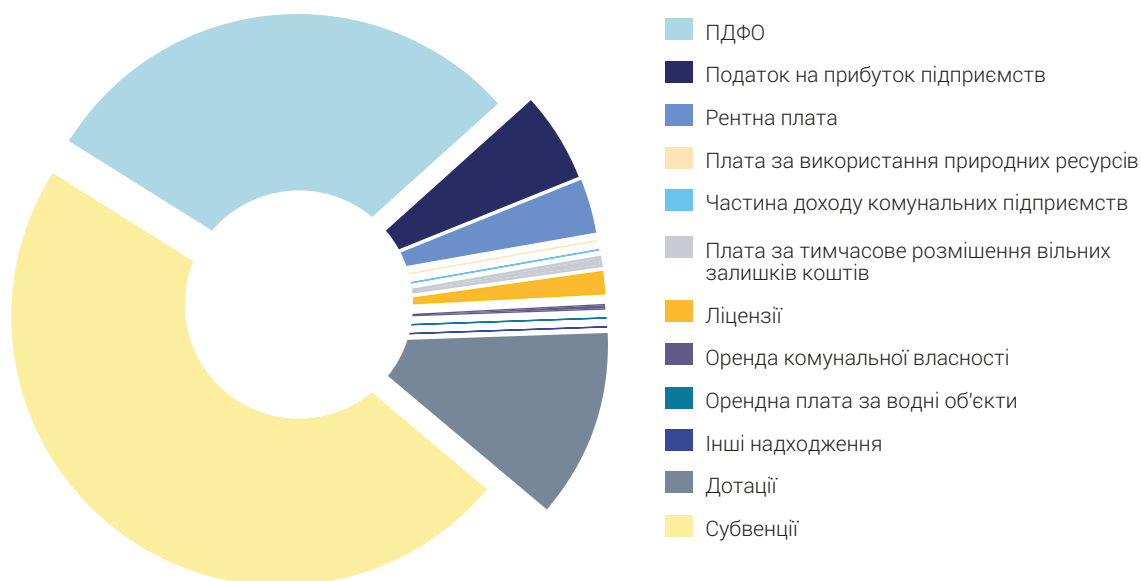
Регіональні бюджети

З проведенням бюджетної децентралізації, частка обласних бюджетів у зведеному бюджеті України знижується, проте зростає його роль у власне стимулюванні регіонального розвитку через забезпечення з обласного бюджету спів фінансування проєктів регіонального розвитку, що фінансуються з ДФРР.

Структура доходів загального фонду регіональних бюджетів сьогодні

	ВСЬОГО по обласних бюджетах
ПДФО	8 678 659,7
Податок на прибуток підприємств	1 576 208,8
Рентна плата	955 571,1
Плата за використання природних ресурсів	2 364,2
Частина доходу комунальних підприємств	8 246,5
Плата за тимчасове розміщення вільних залишків коштів	180 301,1
Ліцензії	424 896,4
Оренда комунальної власності	39 180,0
Орендна плата за водні об'єкти	2 969,8
Інші надходження	28 046,5
Дотації	3 405 465,4
Субвенції	13 905 573,7
ЗАГАЛЬНИЙ ФОНД РАЗОМ	29 207 483,2

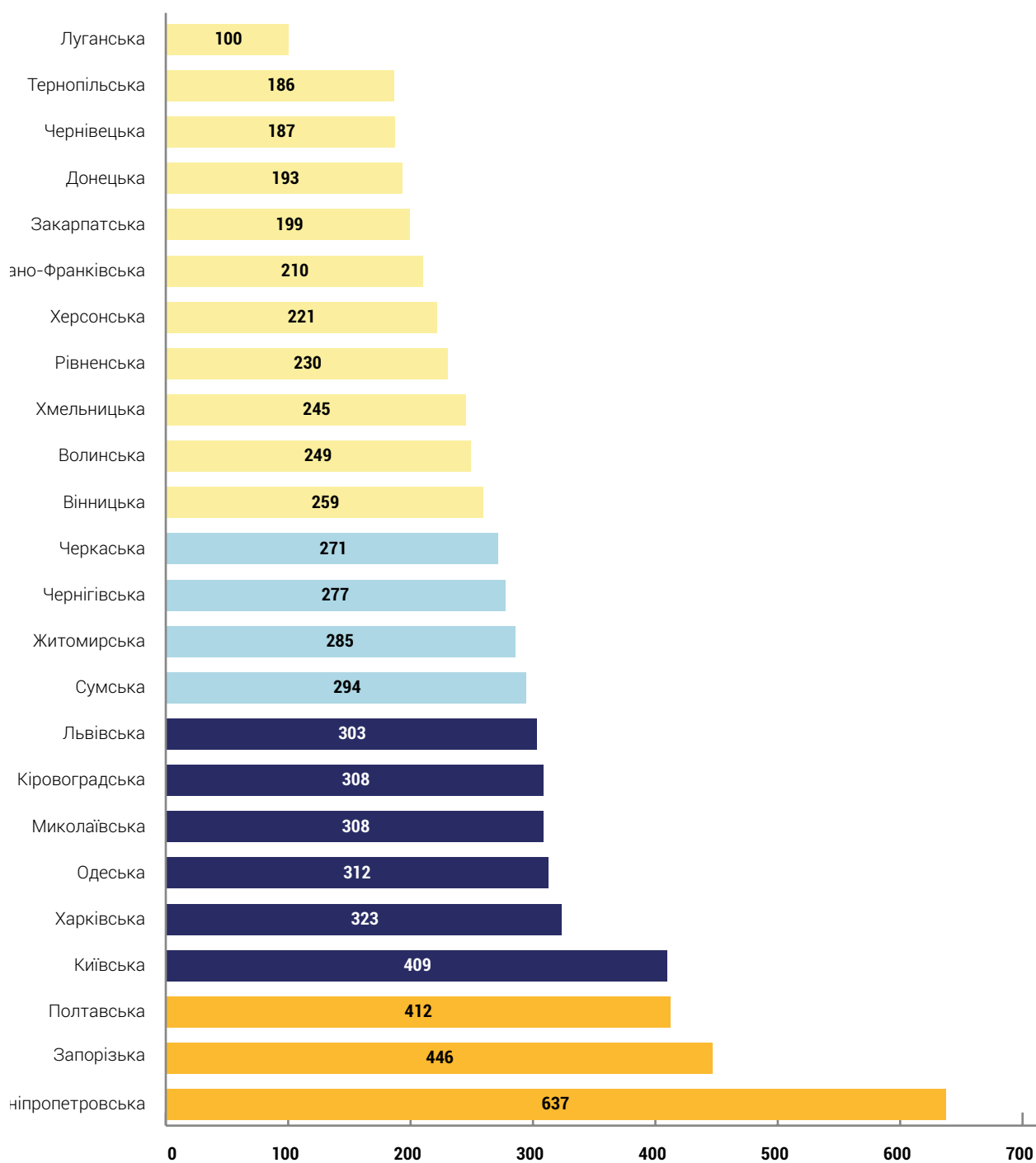
Структура надходжень загального фонду обласних бюджетів у 1-му півріччі 2017 року (Джерело: розрахунок за даними Мінфіну)

Як видно із приведеної вище структури, найважливішим джерелом надходжень обласного бюджету залишається ПДФО, надходження від повідатку на прибуток юридичних осіб є не настільки значимим.

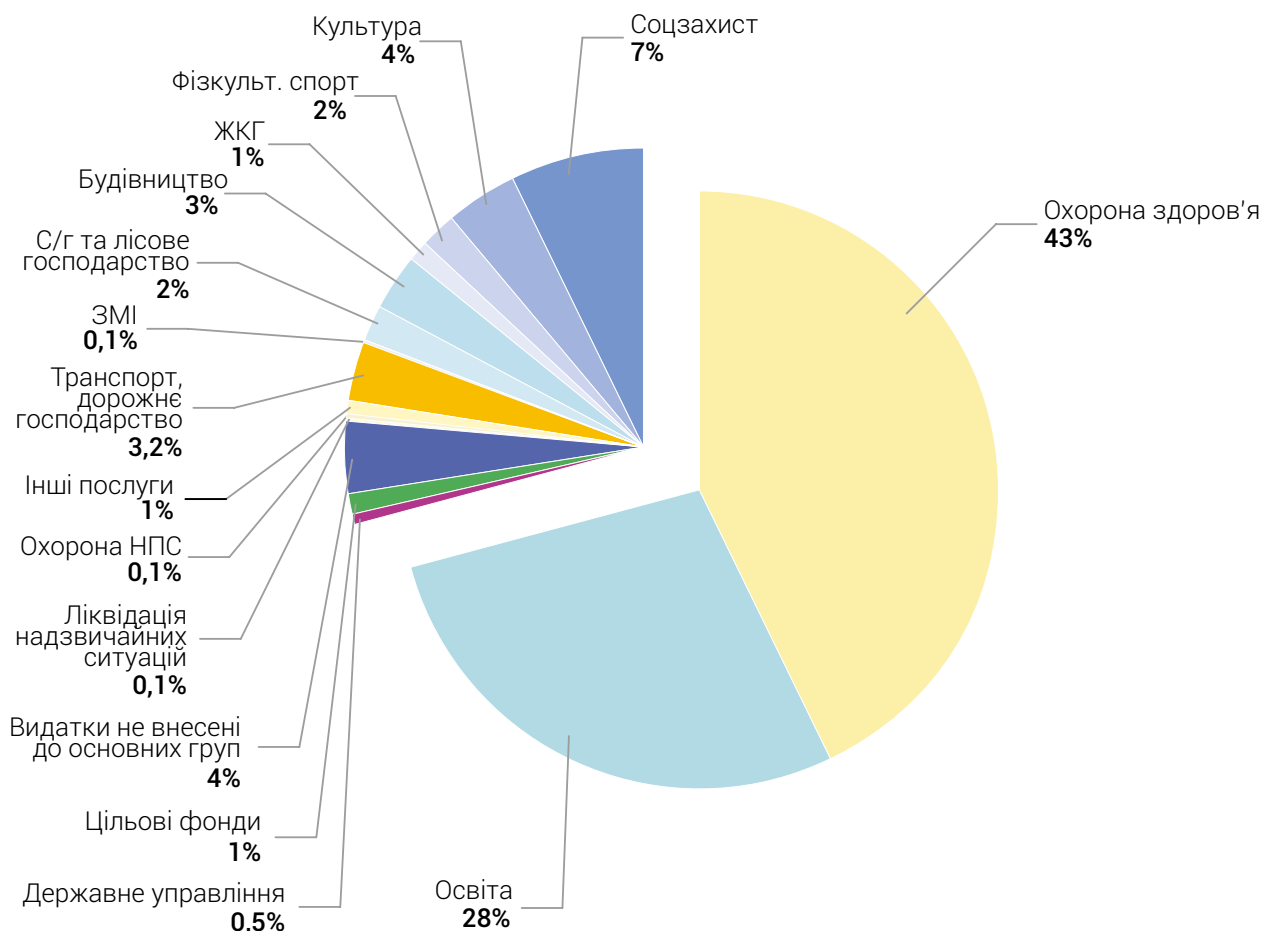
Рейтинг областей із надходження загального фонду обласного бюджету на 1 особу в 1 півріччі 2017 року

(Дані по Луганській та Донецькій областях не можна вважати коректними, оскільки використовуються цифри чисельності населення на всій території кожної з областей. Джерело: розрахунок на основі даних Мінфіну)

Структура видатків обласних бюджетів в основному зберігає соціальну орієнтацію і основною складовою є видатки на охорону здоров'я.

Структура видатків обласних бюджетів у 1 півріччі 2017 року (Джерело: розрахунок за даними Мінфіну)

Загалом місцеві бюджети протягом останніх двох років показують тенденцію до зростання, темпами, дещо вищими ніж зростання державного бюджету, а також виглядають досить здоровими. Принаймі різко скорочено кількість та суми позик місцевим бюджетам з Державного казначейства України, а місцеві ради стали досить часто розміщати кошти своїх бюджетів на депозитних рахунках комерційних банків. Така тенденція не оминула і обласні бюджети.

Взагалі ситуацію із розміщенням коштів місцевих бюджетів на депозитах варто було б проаналізувати контрольним органам: чи фінансування обласних програм здійснюється відповідно до розписів, чи розписи складаються таким чином, аби бюджетні кошти мали змогу бути розміщеними на депозиті. В будь-якому випадку, якщо дивитись на цю ситуацію через призму зміни індексу цін на будівельно-монтажні роботи, товари та послуги, то ми бачимо помісячне зростання в межах 1,2–1,5%, що є навіть дещо вищим ніж відсотки по депозитах.

**Доходи обласних бюджетів від розміщення коштів на депозитах
у 1-му півріччі 2017 року**

Область	Плата за тимч.розміщення вільних залишків коштів	На 1 особу, грн
Дніпропетровська	59 057,0	18,28
Чернівецька	17 545,2	12,30
Запорізька	20 996,2	12,11
Волинська	13 159,1	7,6
Вінницька	8 533,2	7,4
Житомирська	7 051,9	7,3
Чернігівська	6 001,0	5,8
Полтавська	6 086,0	5,5
Сумська	9 360,6	3,9
Харківська	10 334,7	3,8
Львівська	8 219,2	3,2
Кіровоградська	3 202,7	2,6
Тернопільська	2 603,1	2,1
Рівненська	2 443,2	1,9
Черкаська	2 586,3	1,6
Закарпатська	1 592,4	1,5
Івано-Франківська	1 529,3	1,3
Донецька		0,0
Київська		0,0
Луганська		0,0
Миколаївська		0,0
Одеська		0,0
Херсонська		0,0
Хмельницька		0,0
ВСЬОГО	180 301,1	4,5

Не зважаючи на те, що всі області мають власні стратегії розвитку та плани їх реалізації, досі формування обласних бюджетів не надто корелюється із цими стратегічними документами, а проекти регіонального розвитку, що подаються на фінансування з ДФРР по суті є винятково проектами розбудови бюджетної інфраструктури і не стосуються у більшості випадків із досягненням стратегічних цілей,

визначених обласними стратегіями.

Протягом 2017 року має бути проведено роботу в регіонах з підготовки та ухвалення планів заходів з реалізації регіональних стратегій на 2018-20 роки. Проте значна частина обласних бюджетів ще не ухвалила цих документів. Дані щодо розробки та ухвалення планів приведені у додатку 1.

Інформація про стан (ухвалення) прийняття планів реалізації стратегій розвитку на 2018–2020 рр.

Область	Поточний стан		Посилання та довідкова інформація
	Проект	Затверджений	
Вінницька		Про план заходів з реалізації у 2018–2020 роках Стратегії збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2020 року	goo.gl/G8mZrt
Волинська	В області проводиться робота по формуванню Плану заходів на 2018–2020 роки з реалізації Стратегії розвитку		goo.gl/ycwZm2
Дніпропетровська		01.12.2017 р. № 274-11/VII Про План реалізації Стратегії розвитку Дніпропетровської області на період до 2020 року на 2018–2020 роки	goo.gl/Jq96Th
Донецька		від 27.01.2017 р. № 90 Про затвердження Плану заходів з реалізації у 2018–2020 роках Стратегії розвитку Донецької області на період до 2020 рок	goo.gl/rp4XFo
Житомирська		від 22.12.2016 р. № 413 Про затвердження плану заходів на 2018–2020 роки з реалізації Стратегії розвитку Житомирської області на період до 2020 року	goo.gl/jeUKo9
Закарпатська	від 14.06.2017 р. Проект «ПроПлан заходів з реалізації у 2018–2020 роках Регіональної стратегії розвитку Закарпатської області на період до 2020 року» поданий на розгляд депутатів Закоблради		goo.gl/CSoexv
Запорізька		План заходів на 2016–2018 роки з реалізації Стратегії регіонального розвитку Запорізької області на період до 2020 року	goo.gl/xHXDpe
Івано-Франківська	від 25.07.2017 р. № 418 Про створення робочої групи з координації розробки проекту Плану заходів з реалізації у 2018–2020 роках Стратегії розвитку Івано-Франківської області на період до 2020 року		goo.gl/ruFHZ4
Київська		від 01.08.2017 р. N 399 Про утворення робочої групи з розроблення Плану заходів з реалізації у 2018–2020 роках Стратегії розвитку Київської області на період до 2020 року	goo.gl/K1pRpT
Кіровоградська		від 10.03.2017 р. № 238 Рішення Кіровоградської обласної ради	goo.gl/UBeJAi
Луганська	від 08.12.2017 р. ЛОДА оголосила про проведення громадських консультацій, збір ідей для проекту Плану заходів на 2019–2020 роки з реалізації Стратегії розвитку Луганської області до 2020 року		goo.gl/g3MLxe

Львівська	від 16.05.2016 р. № 284/0/5-16 Про розробку Плану реалізації Стратегії розвитку Львівської області на період 2016–2018 років. Розпорядження голови ОДА		goo.gl/idNSZT goo.gl/hFi4BL
Миколаївська	Оголошення про збір ідей проектів до Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Миколаївської області на період 2018–2020 року goo.gl/JPB7nw		goo.gl/RBfGjt goo.gl/Whv3r2
Одеська	10.07.2017 р. Проект Плану заходів із реалізації у 2018–2020 роках Стратегії економічного та соціального розвитку Одеської області до 2020 року		goo.gl/K6iZ9n goo.gl/yBq2Sc
Полтавська	10.11.2017 р. Проект «Про План заходів з реалізації Стратегії розвитку Полтавської області на період 2018–2020 років»		goo.gl/zvzFpe
Рівненська		від 4.12.2017 р. № 712 Про план на 2018–2020 роки із реалізації Стратегії розвитку Рівненської області на період до 2020 року	goo.gl/EvrGLk
Сумська		від 15.09.2017 р. Рішення Сумської обласної ради	goo.gl/qOGCu3
Тернопільська	від 30.03.2017 р. №166-од Розпорядження голови ОДА «Про проект плану заходів з реалізації у 2018–2020 роках Стратегії розвитку Тернопільської області на період до 2020 року»		goo.gl/juZMmg
Харківська		від 21.07.2017 р. Про затвердження Плану заходів на 2018–2020 роки з реалізації Стратегії розвитку Харківської області на період до 2020 року	goo.gl/Jcvt9J
Херсонська			goo.gl/BUCXKV
Хмельницька	від 22.12.2017 р. Про План заходів з реалізації Стратегії регіонального розвитку Хмельницької області на 2018–2020 роки		goo.gl/nKnyJM
Черкаська	від 21.11.2017 р. Проект Плану реалізації Стратегії розвитку на 2018–2020 роки		goo.gl/G4pFPS
Чернігівська		Про План заходів з реалізації у 2018–2020 роках Стратегії сталого розвитку Чернігівської області на період до 2020 року	goo.gl/ddDARs

ФІНАНСУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ЗА РАХУНОК ДФРР

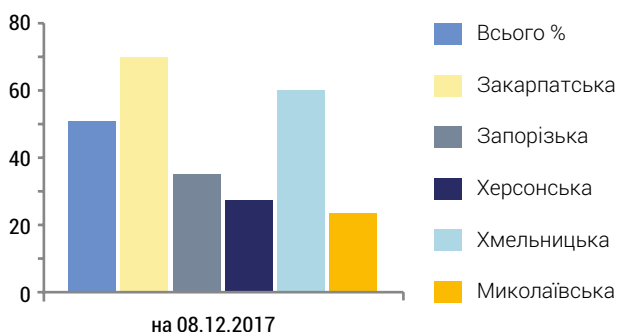

На 2017 рік для фінансування проектів регіонального розвитку у регіонах у ДФРР було передбачено 3,5 млрд гривень. З них 1 млрд грн кошти загального фонду ДБУ, 2,5 млрд грн – спеціальний фонд.

Варто зауважити, що використання коштів ДФРР у поточному році відбувається із значною затримкою.

Стан використання коштів ДФРР в деяких областях України на 08.12.2017 року

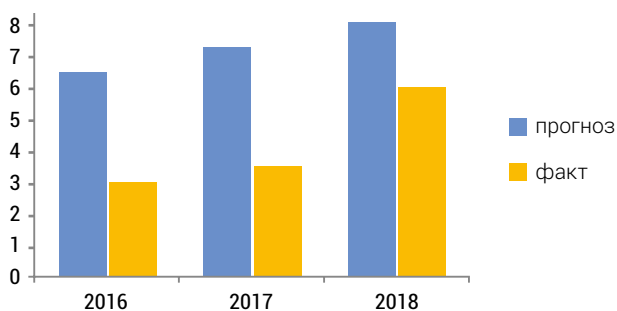
(Джерело – розрахунок на основі даних Мінфіну)

Відставання з фінансуванням проектів регіонального розвитку пояснюється кількома факторами, основним із яких є відсутність в областях проектів регіонального розвитку, які б відповідали обласній стратегії, мали підготовлену проектно-кошторисну документацію та були відібрані для фінансування обласною конкурсною комісією у рік, що передуює року фінансування, як це і передбачено українським законодавством.

Прогнозний та реальний розмір ДФРР, млрд грн

(Джерело – розрахунок на основі законів про державний бюджет України)

Як видно із малюнка, на 2018 рік розмір ДФРР складає 6 млрд грн, що суттєво більше, ніж було в 2016-му та 2017 роках і потребуватиме від областей більш ор-

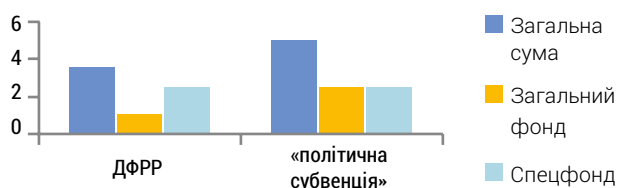
ганізованої роботи з відбору, супроводу виконання та моніторингу проектів регіонального розвитку.

Аналізуючи ситуацію із використанням коштів ДФРР варто зауважити, що поряд із цим, законодавчо визначеним інструментом регіонального розвитку, існує субвенція «на соціально-економічний розвиток окремих територій», яку ще називають «політичною субвенцією», оскільки її розміри у окремі території та напрями використання визначаються в основному народними депутатами мажоритарниками, а також депутатами із партійного списку, але закріпленими за певними регіонами.

Для отримання коштів цієї субвенції не потрібні формалізовані проекти регіонального розвитку, для відбору напрямів фінансування не потрібно проходити додаткові комісії і т.п., все в основному визначається стосунками з відповідним народним депутатом. Причому в окремих областях сума коштів від «політичної субвенції» перевищує кошти від ДФРР.

Структура та розміри ДФРР та субвенції на соціально-економічний розвиток окремих територій

(створено на основі додатку 3 Закону «Про державний бюджет України на 2017 рік»)

На 2018 рік сума субвенції на соціально-економічний розвиток окремих територій складатиме також значну суму – 5 млрд грн, що правда є дещо менше ніж розмір ДФРР. Проте залишити порядок використання коштів цієї субвенції без прив'язки до стратегії розвитку регіону та території, якій надаються кошти цієї субвенції категорично не прийнятно. Синхронізація використання коштів ДФРР та субвенції на соціально-економічний розвиток територій в сумі може дати 11 млрд грн інвестування у регіональний розвиток.

КОНКУРС ПРОЕКТІВ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ, ЯКІ МОЖУТЬ РЕАЛІЗОВУВАТИСЬ ЗА РАХУНОК КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ, ОТРИМАНИХ ВІД ЄС У РАМКАХ ВИКОНАННЯ УГОДИ ПРО ФІНАНСУВАННЯ ПРОГРАМИ ПІДТРИМКИ СЕКТОРАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ – ПІДТРИМКА РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

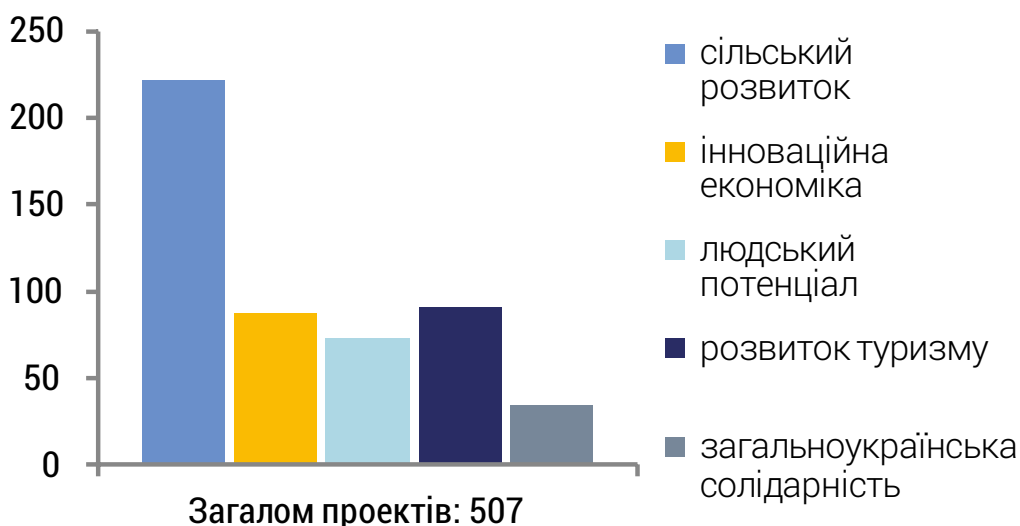

В другій половині 2017 року запрацював механізм підтримки проектів регіонального розвитку за рахунок коштів державного бюджету, отриманих від ЄС у рамках виконання Угоди про фінансування Програми підтримки секторальної політики — Підтримка регіональної політики України за 5 програмами.

Нормативна база щодо використання цих коштів затверджена Постановою Уряду від 16 листопада 2016 р. № 827. Відповідно до цієї Постанови було утворено відповідні конкурсні комісії, визначено вимоги до подання проектів, порядку їх відбору, тощо.

На 20 жовтня 2017 року «Мінрегіон завершив прийом конкурсних проектів регіонального розвитку, які будуть реалізовані за рахунок коштів держбюджету, отриманих від ЄС (630 млн грн). На розгляд конкурсної комісії подано 507 проектів. «Найбільшу активність виявила Львівська область — 94 проекти. Щодо напрямків, то найбільше — 222 проекти або 43% — по програмі сільський розвиток, 87 — інноваційна економіка та інвестиції, 73 — розвиток людського потенціалу, 91 — розвиток туризму, 34 — розвиток загальноукраїнської солідарності», — Геннадій Зубко.»

Розподіл проектів регіонального розвитку, поданих на конкурс, за програмами

Варто зауважити, що у складі конкурсної комісії з відбору проектів на фінансування за кошти бюджетної підтримки, отриманої від ЄС присутні 50% складу – народні депутати України, члени бюджетного комітету Верховної Ради України. Саме їхні голоси є визначальними, щодо відбору того чи іншого проекту. Яким чином при цьому

має враховуватись позиція незалежних експертів, що оцінювали проект, достеменно не відомо.

Результатів відбору проектів на момент написання цього матеріалу ще не було, тому оцінити загалом стан із якістю проектів та об'єктивністю відбору поки не є можливим.

**ПРО ПРОЕКТИ ЗАКОНІВ,
ЩО БУЛИ ВНЕСЕНІ НА РОЗГЛЯД
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
ВПРОДОВЖ 2017 РОКУ,
УХВАЛЕННЯ ЯКИХ МОЖЕ ВПЛИВАТИ
НА РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК**

За 2017 рік у Верховній Раді України було зареєстровано досить багато різноманітних законопроектів, які стосуються в більшій чи меншій мірі питань регіонального розвитку. Тут варто зауважити, що частина законопроектів була внесена Урядом, тому щодо них можна вважати, що існує певне узгодження правового регулювання, що ними впроваджується із політикою Уряду, щодо розвитку краї-

ни загалом чи окремих сфер зокрема. Проте більшість законопроектів були внесені народними депутатами України.

Урядом було внесено загалом 179 законопроектів. З них 7 проектів можна вважати такими, що можуть вплинути на регіональний розвиток, ухвалено з поданих законопроектів лише один, №7116.

6018	03.02.2017	Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо оренди та концесії
6540	06.06.2017	Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо поліпшення інвестиційного клімату в Україні
6541	06.06.2017	Проект Закону про внесення зміни до статті 71 Бюджетного кодексу України щодо поліпшення інвестиційного клімату в Україні
6542	06.06.2017	Проект Закону про внесення змін до Митного кодексу України щодо поліпшення інвестиційного клімату
6543	06.06.2017	Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо поліпшення інвестиційного клімату в Україні
7116	15.09.2017	Проект Закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України
7118	18.09.2017	Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління земельними ресурсами в межах території об'єднаних територіальних громад

Крім урядових, подано сотні депутатських законопроектів, частина яких дійсно може мати суттєвий вплив на ситуацію, як у окремих регіонах, так і у регіональному розвитку в цілому.

Подані народними депутатами законопроекти можна згрупувати за такими ознаками:

- ▶ Зміни до бюджетного законодавства, які стосуються перерозподілу ресурсів між бюджетами різних рівнів адміністративно-територіального устрою, запроваджують механізми компенсацій видатків з місцевих бюджетів за рахунок державного бюджету;
- ▶ Зміни до податкового законодавства, які як правило стосуються надання пільг по оподаткуванню

окремим категоріям юридичних та/або фізичних осіб, або тим, що ведуть діяльність в окремих територіях(наприклад Донбасі);

- ▶ Зміни до «статусного» законодавства, які встановлюють додаткові пільги для окремих територій(-гірських) чи суб'єктів(фермерські господарства);

Враховуючи перелік та кількість поданих депутатами законопроектів, політично затребувано зміни до законодавства, яке спрямовується на удосконалення дорожнього будівництва, вирішення ситуації із стимулюванням економіки у ризикових територіях Донбасу, які знаходяться неподалік зони розмежування, а також питань гірських територій.

РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК У ЗМІ

Регіональний розвиток залишається не пріоритетною темою для ЗМІ. Особливо це стосується телевізійних проєктів. Регіональна тематика є досить обмеженою, спеціальних програм на теми розвитку регіонів, міжрегіонального співробітництва майже не має. Спорадично картинки з регіонів подають канали ІСТВ, Перший, П'ятий, 1+1. В переважній більшості сюжетів домінує традиційний для ЗМІ «тривожний формат» – катастрофи, загибель людей чи арешти чиновників. Деякі репортажі про регіональні здобутки радше є винятками.

Найбільш активними щодо публікації досить розгорнутих досліджень на ре-

гіональні теми є журнали «Український тиждень» та «Новое время», газети «Дзеркало тижня», «День», інтернет видання Левий берег, Ліга, а також аналітичні огляди Національного інституту стратегічних досліджень.

Впродовж 2017 року аналітичні матеріали на теми регіонального розвитку можна класифікувати відповідно до загальних трендів: війна на Донбасі – вплив на Україну, можливості реінтеграції території, вимушені переселенці; децентралізація та її впливи на вирішення місцевих та регіональних проблем; кадровий голод в регіонах, еміграція за кордон; поява нових виробництв на Західній Україні.

ПУБЛІКАЦІЇ У ЗМІ, АНАЛІТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЩО СТОСУЮТЬСЯ ПИТАНЬ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ, РЕІНТЕГРАЦІЇ ТЕРИТОРІЙ, ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

(01.01.2017-01.12.2017)

Назва, дата, посилання	Автор	Короткий опис
<p>«Заходи та інструменти відбудови господарства постконфліктних територій та протидія появі нових депресивних територій». Аналітична записка</p> <p>червень 2017 р.</p> <p>goo.gl/e6DFzu</p>	<p>Національний інститут стратегічних досліджень</p>	<p>В аналітичній записці проаналізовано соціально-економічне становище в Донецькій та Луганській областях за умов впливу на нього ситуації на постконфліктних територіях. Розглянуто проблеми процесу відбудови постконфліктних територій. Сформульовано низку рекомендацій щодо врегулювання процесу відбудови постконфліктних територій з метою недопущення їх перетворення на депресивні та сприяння їх реінтеграції до економічного простору України.</p>
<p>«Формування об'єднаних територіальних громад: стан, проблемні питання та шляхи їх вирішення»</p> <p>червень 2017 р.</p> <p>goo.gl/oB9GPU</p>	<p>Національний інститут стратегічних досліджень</p>	<p>Аналітична записка Проаналізовано динаміку формування об'єднаних територіальних громад, розвиток законодавчо-нормативного та інституційного забезпечення реалізації реформи територіальної організації влади на засадах децентралізації. Встановлено, що впродовж 2016 - першої половини 2017 рр. прийнято низку законодавчих та нормативних актів, що врегулювали проблемні питання процесу формування та розвитку спроможних територіальних громад. Ці кроки надали суттєвої динаміки практичній складовій реформи – формуванню об'єднаних територіальних громад. Водночас існує низка проблемних питань, які потребують вирішення для успішного продовження реформи.</p>

«Соціально-економічний розвиток регіонів України: тенденції першої половини 2017 року». Аналітична записка

вересень 2017р.

goo.gl/P2S43r

Національний інститут стратегічних досліджень

Проаналізовано соціально-економічне становище регіонів України у першій половині 2017 року. Досліджено вплив припинення переміщення вантажів через лінію зіткнення у межах Донецької та Луганської областей на розвиток регіонів України. Подано рекомендації щодо розробки заходів із відновлення господарства зруйнованих територій.

Роль децентралізації для регіонального розвитку в Україні в умовах глобалізаційних процесів

goo.gl/vQGK3V

Фокіна-Мезенцева

Роль децентралізації для регіонального розвитку в Україні в умовах глобалізаційних процесів. Історія децентралізованої держави є історією суперечностей, пов'язаних із пошуком найкращої форми організації державної влади.

Гройсман назвав децентралізацію влади одними із пріоритетів 2018 року

14 грудня, 2017

goo.gl/LSCPj5

День

Прем'єр-міністр презентував основні показники Державного бюджету України на 2018 рік та відповів на запитання журналістів. Він, зокрема, наголосив, що ріст ВВП у наступному році заплановано на рівні 3%, а інфляції – до 9%. Дохідна частина бюджету запланована у сумі 1155 млрд грн, що на 181 млрд грн більше цьогорічного показника.

Культурна економіка – розумна стратегія розвитку громад

goo.gl/yGQMwg

Ірина Френкель, Експерт з питань культури Проектного офісу секторальної децентралізації, радниця Міністра культури України

Сучасний підхід щодо планування регіонального або місцевого розвитку будується на розумінні культурних ресурсів як сукупності економічних активів, культурного капіталу регіону (міста), що здатні робити прямий та додатковий вклад в економіку.

Як Україна досягає Цілей Сталого Розвитку і де криються проблеми Як Україна досягає Цілей Сталого Розвитку і де криються проблеми

19 октября 2017

goo.gl/MBYhk8

Блог Світлани Ковалівської. Заступник директора з питань розвитку Інституту суспільно-економічних досліджень

Під час адаптації ЦСР до українських реалій було сформульовано 86 завдань, які необхідно виконати. Як показало дослідження експертів ІСЕСД, 81 завдання (94%) повністю або частково враховане в українських стратегічних документах та проектах документів, що перебувають на різних стадіях затвердження. Більш того, немає жодної цілі, що була б зовсім не відображена у документах державних політик.

Про децентралізацію, успіхи, ризики і роль парламенту

13 січня 2017

goo.gl/wtKmBX

Анатолій Ткачук головний експерт групи «Децентралізація Реанімаційного пакета реформ»

Абсолютно нормально, що у процесі реформи виявляються точкові проблеми, яких або не було передбачено у процесі її підготовки, або вони виникли в результаті політичних компромісів при ухваленні тих чи тих нормативних актів, або є наслідком інституційної неспроможності окремих органів чи їхніх посадових осіб працювати в нових умовах за новими правилами. Саме тому у процесі реформи мають відбуватися постійний моніторинг її впровадження, аналіз проблем, що виникають, та пошук і ухвалення рішень для швидкого розв'язання проблем.

Донбас у пошуку нової моделі: шість вихідних позицій для стратегії майбутнього (Ч.1)

9 червня 2017

goo.gl/rEnGhJ

Ярослав Жалило. Керівник економічних програм Інституту суспільно-економічних досліджень

Стратегія побудови нового Донбасу може стати одним із наріжних каменів реконсолідації України. Модель пасивної експлуатації ресурсного потенціалу Донбасу була ефективною до 80-х років минулого століття, після чого мала би бути конвертована згідно з новими викликами глобальної конкуренції на основі підвищення рівнів виробничого переліду і технологічних укладів. Проте цього не сталося. Наслідок — характерний для старопромислових регіонів різних країн світу букет хвороб...

«Серфінг реальності»: як піймати хвилю структурних змін і запустити інноваційні процеси в Донбасі

21 липня 2017

<https://goo.gl/6rxeCT>

Ірина Підричева. К.е.н., завідувач відділу Інституту економіки промисловості НАН України

Якою ж має бути концепція відродження Донбасу? Які галузі здатні виступити драйверами інноваційного оновлення регіону, і чи реальна така перспектива в умовах воєнних дій? У контексті вироблення бачення перспектив і конкретних шляхів відродження Донбасу (під яким розуміється відмова від технологічно застарілої економіки та її відновлення на інноваційних засадах) ключовим моментом є визначення ролі індустріальної спадщини в майбутньому регіону.

Back to the Future. Як депресивному промислому регіону використати індустріальну спадщину на свою користь, зробивши ривок у майбутнє?

19 травня

goo.gl/fFBkx8

Ірина Підричева. К.е.н., завідувач відділу Інституту економіки промисловості НАН України

Структурно-технологічна відсталість вже давно стоїть на порядку денному в промислових регіонах України. Виходом зі ситуації може бути регенерація промислових територій, зміна акцентів в економічній політиці на користь формування інноваційного промислового виробництва. Серед кращих практик зміни парадигм розвитку промислових територій, однією з найуспішніших вважається реструктуризація Рурського регіону.

Камо грядеши, промисловосте?

11 серпня 2017

goo.gl/bTH2NU

Данило Череватський. Завідувач відділом Інституту економіки промисловості НАН України

Чи можливо вітчизняній економіці здолати староукладну закоренілість та у найближчій перспективі здійснити прорив на найвищий рівень життя? Такий шанс, як видається, закладено в «демократизації» виробництва, властивій поняттям третьої промислової революції. Ключовим у конструкції «Індустрії 4.0» є «завод», який у політекономії розуміють як «фабрика», — велике, за словниковим тлумаченням, промислове підприємство з механізованими процесами виробництва, комплекс виробничих, допоміжних, складських і транспортних будівель і споруд, об'єднаних єдиною технологією в промислове підприємство. Фабрика як фірма — це ієрархія зв'язків і відносин, вертикально організована структура.

Села — нарешті особлива опіка?

14 квітня 2017

goo.gl/UvDeai

Ольга Попова. доктор економічних наук, головний науковий співробітник ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»

Про сільський розвиток як складову аграрної політики... Саме на селах більшою мірою позначаються об'єднувальні процеси в нові територіальні громади в контексті реформи місцевого самоврядування, велика їх кількість уже ввійшли і ввійдуть до складу міських об'єднаних територіальних громад. Очільники реформи доводять перспективи розвитку села саме за таких реформацій. Разом з тим, очевидно, вже потрібно вести мову про децентралізацію на рівні об'єднаних громад, зокрема, щодо захисту матеріальних і фінансових позицій периферійних громад у складі об'єднаних.

Федералізм із багатьма невідомими: російська саморобка

5 вересня 2017

goo.gl/VwuTk9

Іван Валюшко.
Експерт
Національного інституту стратегічних досліджень

адміністративних частин Росії найбільше в світі — цілих 85 (Див. наприкінці) (включно з анексованими Кримом і Севастополем та без орендованого на півстоліття в Казахстану Байконура, який інколи називають 86-м суб'єктом), і вони настільки різні, що монолітність піддається сумніву вже при першому погляді на карту. Проблеми російських регіонів пояснюються також за шаблонами, типовими для унітарної держави: є багаті і бідні, донори і реципієнти, лідери й аутсайтери, Москва і решта. Як наслідок — політика регіонального розвитку зводиться до механічного вирівнювання: забрати у багатших і віддати біднішим. Таке «робінгудство» небезпечне в умовах федеративних відносин, бо жорсткий примус центру не в'яжеться з принципом рівноправності суб'єктів.

Придунайські князівства. Децентралізація на Одещині

29 квітня, 2017

goo.gl/kWbA1z

Станіслав
Козлюк

Децентралізація стартувала в Одеській області ледь не півтора року тому. На півночі регіону ініціатива подекуди мала успіх, а на півдні ситуація кардинально протилежна. Процес об'єднання громад на Одещині намагалися запустити чи не з моменту ухвалення відповідного закону. У регіоні проводили круглі столи й семінари на тему децентралізації, щоб з'ясувати ставлення місцевих чиновників до таких ініціатив. У результаті виявилось, що голови міст та селищ не палають бажанням підтримувати реформи й радше воліють лишити все так, як є, ніж вдаватися до змін із туманними для себе перспективами. Оскільки вони не мають жодних гарантій потрапити до нових керівних органів. Натомість серед місцевого населення поширювалася думка, що суть децентралізації полягає у «знищенні села». Однак вагомих аргументів на підтримку такої тези не наводили.

Нерівномірне відновлення. Економічне зростання у регіонах.

Як змінилися економічні показники регіонів України за останні три роки.

28 липня, 2017

goo.gl/LVwwPU

Олександр
Крамар

Дослідження «Тижня» про зміни на економічній мапі країни, які відбулися після кризи 2008–2009 років спробуємо поглянути на те, що відбулося з економікою окремих регіонів України за останні три роки, тобто порівняно з довоєнними часами.

Міжнародна технічна допомога та інвестиції: регіональний підхід.

Ольга
Ворожбит

Приклад Львівської області показує, що нині українські регіони в цілому активізують свою роботу із залучення інвестицій та користування міжнародною допомогою. Цифри Держстату, які показують, що хоч рівень інвестицій ще не повернувся до рівня докризового 2013-го, але все ж зростає, також свідчать про те, що в цілому країна виходить із кризи. Однак сповільнення реформ, про яке не перестають говорити європейські партнери та корупція, можуть знову відлякати і без того неспокійних іноземних інвесторів.

Чи прагнуть в регіонах залучати міжнародну допомогу та інвестиції самостійно?

31 жовтня, 2017

goo.gl/1FSqYX

Тримор'я як нова форма інтеграції у Центральної та Східної Європі

Ольга
Ворожбит

17-18 травня у Варшаві відбувся саміт голів парламентів Центральної та Східної Європи, де обговорювали перспективи тіснішої співпраці країн регіону Тримор'я. Роль національних парламентів у міжнародній політиці та безпека регіону – цим двом темам була присвячена перша панель цьогорічного саміту. Віце-спікери та спікери парламентів, які брали участь у цій панелі однозначно наголошували на вагомості парламентської демократії.

20 травня, 2017

goo.gl/wsTJVo

Павло Жебрівський: «Донбас – це совковий ідеологічний топонім»

Спілкувався:
Дмитро Крапивенко

Інтерв'ю із головою Донецької ВЦА Павлом Жебрівським про реінтеграцію Донбасу, співпрацю з громадським сектором, економічні аспекти відновлення регіону та ін.

7 грудня, 2017

goo.gl/RNpxpK

Триножник східної політики. Як створити ефективну модель деокупації ОРДІЛО

Максим Віхров

Деокупація передбачає не лише встановлення контролю за східними територіями, а й повернення тамтешніх мешканців до політичного, економічного та соціокультурного поля України. Останнє викликає в політичних колах певні побоювання – від стриманого скепсису до відвертого алармізму. Зрозуміло, що процес реінтеграції населення буде складним. Однак його результати великою мірою залежати муть від того, яку позицію займатиме Київ.

4 листопада, 2017

goo.gl/ANMRnd

МОЖЛИВІ РИЗИКИ ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ ДЕРЖАВНОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ У 2018 РОЦІ

1. Ситуція на Донбасі залишатиметься складною, війна продовжуватиметься і відволікатиме значні фінансові, людські ресурси, що стримуватиме зростання і залишатиме регіони, близькі до зони конфлікту малопривабливими для інвестицій.
2. Відносини з РФ не будуть нормалізовуватись, мілітаризація біля кордону з РФ продовжуватиметься, що стимулюватиме відтік населення та бізнесів із прикордонних районів та посилюватиме російську загрозу цим територіям.
3. Можливий перегляд формування ДФРР і заміна способу його формування на нестабільне джерело – частку від податку на прибуток підприємств, що у випадку скасування цього податку, як це передбачено рішеннями Ради реформ з 01.01.2019 роки приведе до ліквідації ДФРР.
4. Збільшення коштів місцевих бюджетів, коштів ДФРР, субвенції на соціально-економічний розвиток окремих територій та субвенції формування інфраструктури ОТГ при відсутності інституційної спроможності органів влади до системного планування а також не спроможності місцевого підприємництва до виконання такого обсягу робіт може привести до не використання виділених коштів, а відтак до спроби їх централізації.
5. В 2018 році по суті стартуватиме виборча кампанія по виборах до Верховної Ради України, що посилюватиме популізм та спроби використовувати кошти на регіональний розвиток для популістичних проєктів, які не мають довготривалого впливу на місцевий та регіональний розвиток.

Законопроекти, подані народними депутатами України, зареєстровані за всі сесії VIII скликання, ухвалення яких може мати вплив на регіональний розвиток

Номер реєстрації	Дата реєстрації	Назва законопроекту
6336	11.04.2017	Проект Закону про внесення змін до розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України щодо розвитку виробництва в Донецькій і Луганській областях шляхом стимулювання залучення інвестицій в реальний сектор економіки
6464	18.05.2017	Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про оренду землі» (щодо забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку сільських територій)
6520	26.05.2017	Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про статус гірських населених пунктів в Україні» (щодо посилення державних гарантій соціально-економічного розвитку)
7038	23.08.2017	Проект Закону про статус та розвиток гірських населених пунктів в Україні
7093	08.09.2017	Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (щодо поєднання економічної, соціальної та екологічної складових у програмах розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць)
7338	27.11.2017	Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» щодо відновлення можливостей розвитку малого та середнього бізнесу з використанням позикового фінансування на території проведення антитерористичної операції

Пропозиції бюджетного характеру

Номер реєстрації	Дата реєстрації	Назва законопроекту	Головний Комітет
5649	17.01.2017	Проект Закону про внесення змін до пункту 38 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України щодо забезпечення збалансованості місцевих бюджетів населених пунктів на лінії зіткнення	Комітет з питань податкової та митної політики
5649-1	01.02.2017	Проект Закону про внесення змін до пункту 38 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України щодо забезпечення збалансованості місцевих бюджетів населених пунктів на лінії зіткнення	Комітет з питань податкової та митної політики
6100	20.02.2017	Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2017 рік» щодо необхідності реалізації бюджетної децентралізації в частині забезпечення фінансування Державного фонду регіонального розвитку	Комітет з питань бюджету
6152	06.04.2017	Проект Закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо удосконалення експерименту з фінансового забезпечення реалізації заходів з розвитку автомобільних доріг	Комітет з питань бюджету
6336	11.04.2017	Проект Закону про внесення змін до розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України щодо розвитку виробництва в Донецькій і Луганській областях шляхом стимулювання залучення інвестицій в реальний сектор економіки	Комітет з питань податкової та митної політики
6369	13.04.2017	Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо збереження українського села та відродження фермерства	Комітет з питань податкової та митної політики
6370	13.04.2017	Проект Закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо збереження українського села та відродження фермерства	Комітет з питань бюджету
6421	28.04.2017	Проект Закону про внесення змін до статті 69-1 Бюджетного кодексу України (щодо збільшення доходів спеціального фонду бюджетів місцевого самоврядування в частині екологічного податку)	Комітет з питань бюджету
6421-1	11.05.2017	Проект Закону про внесення змін до статті 69-1 Бюджетного кодексу України (щодо розподілу коштів екологічного податку з урахуванням принципу бюджетної децентралізації)	Комітет з питань бюджету

6767	19.07.2017	Проект Закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо додаткових джерел фінансування дорожнього господарства)	Комітет з питань бюджету
6776-д	14.11.2017	Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2018 році	Комітет з питань податкової та митної політики
7031	18.08.2017	Проект Закону про внесення зміни до розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу України щодо продовження експерименту з фінансового забезпечення реконструкції, поточного ремонту автомобільних доріг загального користування державного значення до 1 січня 2019 року	Комітет з питань бюджету
7031-1	28.08.2017	Проект Закону про внесення зміни до розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу України щодо продовження експерименту з фінансового забезпечення реконструкції, поточного ремонту автомобільних доріг загального користування державного значення до 1 січня 2019 року	Комітет з питань бюджету
7031-2	01.09.2017	Проект Закону про внесення зміни до розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу України щодо продовження експерименту з фінансового забезпечення реалізації заходів з розвитку автомобільних доріг	Комітет з питань бюджету
7047	29.08.2017	Проект Закону про припинення економічної блокади території України, де органи державної влади України тимчасово не здійснюють свої повноваження	Комітет з питань економічної політики
7047-1	14.09.2017	Проект Закону про припинення економічної та транспортної блокади території України, де органи державної влади України тимчасово не здійснюють свої повноваження	Комітет з питань економічної політики
7058	04.09.2017	Проект Закону про внесення змін до статей 29 та 71 Бюджетного кодексу України (щодо розподілу доходів за угодами про розподіл продукції між Державним бюджетом України та бюджетом розвитку місцевих бюджетів)	Комітет з питань бюджету
7109	12.09.2017	Проект Закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо вдосконалення механізму планування та використання коштів фондів охорони навколишнього природного середовища Верховної Ради Автономної Республіки Крим та місцевих рад)	Комітет з питань бюджету
7254	02.11.2017	Проект Закону про внесення змін до статті 67 Бюджетного кодексу України (щодо формування бюджету об'єднаних територіальних громад підприємствами, які здійснюють свою діяльність у зоні відчуження та у зоні безумовного (обов'язкового) відселення)	Комітет з питань бюджету

U-LEAD

З ЄВРОПОЮ

«U-LEAD з Європою: Програма для України з розширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку».

Програма спільно фінансується Європейським Союзом та його країнами-членами Данією, Естонією, Німеччиною, Польщею та Швецією.

Мета: U-LEAD підтримує створення системи прозорого і підзвітного багаторівневого врядування, яке задовольнятиме потреби громадян. Це передбачає посилення спроможності ключових суб'єктів на національному, регіональному та місцевому рівнях впроваджувати нову державну регіональну політику та реформу місцевого самоврядування та територіальної організації влади, а також забезпечувати покращення якості адміністративних послуг на місцевому рівні.

Ці ключові напрямки відображаються у двох програмних компонентах:

Компонент 1, за реалізацію якого відповідає GIZ, стосується передусім координації та посилення спроможностей на вертикальному і горизонтальному рівнях на всій території України – від рівня громад до районного, обласного та центрального рівнів;

Компонент 2, за реалізацію якого відповідає Sida, передбачає створення ефективних центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП). При цьому основна увага приділяється ційно об'єднаним громадам і роз'яснювальній роботі на національному рівні.

Підтримка впровадження державної регіональної політики в Україні є частиною Програми «U-LEAD з Європою».

її здійснює Група радників, сформована консалтинговою компанією «GOPA Consultants» (Федеративна Республіка Німеччина).

+38 044 581 38 41

info.rdproject@gopa.de

вул. Велика Житомирська 20, 3 поверх
м.Київ, Україна, 01001

www.gopa.de

www.u-lead.org.ua

